

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL M. G. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS“ GINČO NAGRINĖJIMO**

2017 m. liepos 20 d. Nr. 242-304

Vilnius

Lietuvos bankas gavo M. G. (toliau – pareiškėja) kreipimąsi, kuriuo pareiškėja prašė išnagrinėti tarp jos ir AB „Lietuvos draudimas“ (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2016 m. birželio 7 d. pareiškėja su draudiku sudarė būsto draudimo sutartį, kurią patvirtina tą pačią dieną išduotas būsto draudimo liudijimas TIA Nr. (*duomenys neskelbtini*) (toliau – draudimo liudijimas). Draudimo sutartis sudaryta Būsto draudimo taisyklių Nr. 067 (2016 m. gegužės 17 d. redakcija, galioja nuo 2016 m. birželio 1 d.) (toliau – draudimo taisyklės) pagrindu. Draudimo liudijime nurodyta, kad apdraustas butas (*duomenys neskelbtini*), bute esantis namų turtas ir pareiškėjos civilinė atsakomybė. Namų turtas apdraustas maksimaliu draudimo variantu – visų rizikų draudimu.

2017 m. sausio 2 d. iš pareiškėjos dukros buvo pavogtas mobilusis telefonas „Apple Iphone 6 16 GB GOLD“. Telefonas pavogtas (*duomenys neskelbtini*), esančioje sodyboje, kurios teritorija yra aptverta. Dėl vagystės pareiškėja teigia patyrusi 673 Eur nuostolį. Draudikas įvykį pripažino nedraudžiamuoju, nes vagystė įvykdyta be įsibrovimo arba apiplėšimo požymių. Pareiškėja su draudiko sprendimu nesutiko, tarp šalių kilo ginčas.

Pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką prašydama išnagrinėti vartojimo ginčą ir rekomenduoti draudikui išmokėti draudimo išmoką, atlyginančią pareiškėjos dėl vagystės patirtus nuostolius. Pareiškėja nurodė, kad 2015 m. liepos 4 d. su draudiku sudarė būsto draudimo sutartį, pagal kurią nuo 2015 m. liepos 4 d. iki 2017 m. liepos 3 d. standartiniu pastatų draudimu apdraustas butas ir maksimaliu draudimo variantu bute esantis namų turtas. Pareiškėja nurodo, kad apie vagystę informavo policiją. Vilniaus miesto penktojo policijos komisariato Kriminalinės policijos skyriuje buvo pradėtas ikiteisminis tyrimas pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 178 straipsnio 1 dalį (vagystė). 2017 m. kovo 15 d. Vilniaus apygardos prokuratūros Vilniaus apylinkės prokuratūros 6-ojo skyriaus prokuroras R. K. priėmė nutarimą sustabdyti ikiteisminį tyrimą, kol bus nustatytas BK 178 straipsnio 1 dalyje nurodytą nusikalstamą veiką (vagystę) padaręs asmuo. Pareiškėja apie tai telefonu informavo draudiką ir paklausė, kada bus išmokėta draudimo išmoka. Draudiko atstovė pareiškėjai nurodė, kad įvykis pripažintas nedraudžiamuoju. Apie tokį sprendimą pareiškėja esą buvo informuota registruotu paštu siųstu laišku, nors pareiškėja tikina draudiko sistemoje nurodžiusi, kad apie priimtus sprendimus draudikas ją informuotų el. paštu arba telefonu. 2017 m. kovo 17 d. draudikas apie savo sprendimą papildomai pareiškėją informavo el. paštu. Draudiko atsakyme nurodyta, kad sprendimas nemokėti draudimo išmokos priimtas draudimo taisyklių A.IV dalies 1.12 ir 4.17 papunkčių pagrindu. Pareiškėja su draudiko sprendimu nesutinka, nes draudimo taisyklėse nurodyta, kad A.IV dalies 4.17 papunktis netaikomas A.IV dalies 1.12 papunkčio rizikai – visų rizikų draudimui. Pareiškėja teigia namų turtą apsidraudusi maksimaliu draudimo variantu, kuris apima visų rizikų draudimą. Taigi nagrinėjamu atveju turėtų būti taikomi draudimo taisyklių A. IV dalies 1.12 papunktis „visų rizikų draudimas“ ir 1.12.2 papunktis, kuriame nurodyta, kad „visų rizikų draudimas mobiliesiems telefonams,

planšetiniams kompiuteriams ir nešiojamiesiems kompiuteriams galioja tik tuomet, jei pasirinkta papildoma paslauga pagal Taisyklių A. IV dalies 1.17 punktą.“ Pagal draudimo taisyklės, „vagystė iš aptverto sklypo teritorijos“ yra draudžiamasis įvykis. Pagal BK 178 straipsnio 1 dalį, vagystė negali turėti plėšimo požymių, nes tokiu atveju veika būtų kvalifikuojama kaip plėšimas (BK 180 straipsnis). Pareiškėja tikina draudusis nuo vagystės, kurios pagrindinis kvalifikavimo požymis yra svetimo turto pagrobimas. Pareiškėjos įsitikinimu, draudimo taisyklės yra neaiškios ir klaidinančios, nes jeigu klientas draudžiasi nuo vagystės rizikos, jam nėra svarbu, ar vagystė padaroma įsibraunant į patalpą, ar įvykdoma atvira vagystė. Draudikas sprendime dėl įvykio pripažinimo nedraudžiamuoju nenurodė jo apskundimo tvarkos. Draudikas taip pat neinformavo pareiškėjos, kad draudimo apsaugos galiojimo laikotarpiu (2016 m. birželio 1 d.) buvo pakeistos draudimo taisyklės. Pareiškėja mano, kad, sužinojusi apie draudimo taisyklių pakeitimus ir pakeistą draudimo objektą, galbūt būtų sutartį sudariusi su kita draudimo įmone. Pareiškėja Lietuvos banko taip prašo išnagrinėti, ar draudimo taisyklės neprieštarauja Lietuvos Respublikos draudimo įstatymui ir BK nuostatomis, nes draudimo taisyklėse yra neteisingai nurodytos nusikalstamos veikos (prieštarauja BK).

Draudikas su pareiškėjos reikalavimais nesutinka ir prašo juos atmesti. Draudikas pažymi, kad draudimo sutartyje aiškiai nurodyta, kas priskirtina prie apdraustos vagystės rizikos: vagystė su įsibrovimu, apiplėšimas, vandalizmas, papildomai išskirtos vagystės iš aptverto sklypo teritorijos ir vagystės su įsibrovimu iš užrakinto automobilio rizikos. Draudikas nustatė, kad nagrinėjamu atveju vagystė buvo įvykdyta be įsibrovimo ir apiplėšimo požymių, todėl įvykis pripažintinas nedraudžiamuoju. Draudikas pažymi, kad, pagal draudimo taisyklių 1.12.2 papunktį, visų rizikų draudimas mobiliesiems telefonams galioja tik tuomet, jeigu pasirinkta papildoma paslauga pagal draudimo taisyklių A. IV dalies 1.17 papunktį. Pareiškėja namų turtą yra apdraudusi maksimaliu draudimo variantu, tačiau minėtos papildomos paslaugos nepasirinko, todėl mobiliajam telefonui visų rizikų draudimas nėra taikomas. Pagal draudimo taisyklės, vagystė iš aptverto sklypo teritorijos draudžiamuoju įvykiu laikoma tik tada, kai sklypas yra priskirtas namų turto draudimo vietai. Nagrinėjamu atveju mobilusis telefonas dingo iš kitos teritorijos, nei nurodyta draudimo liudijime. Draudimo taisyklių A. III dalies 3 punkte nurodyta, kad „esant laikinam draudimui už draudimo vietos ribų, draudimo apsauga vagystės su įsibrovimu, vandalizmo po įsibrovimo ir apiplėšimo padarytiems nuostoliams galioja tuomet, jei apdrausti daiktai bus pavogti iš užrakintų patalpų arba bus sugadinti (sunaikinti) įsibrovus į užrakintą patalpą, arba bus nustatyta tvarka patvirtintas apiplėšimo prieš Jus ar Jūsų šeimos narius toje patalpoje faktas.“ Kadangi įvykis nei pagal draudimo taisyklės, nei pagal draudimo sutartį nėra draudžiamasis, draudikas vadovavosi draudimo taisyklių punktu: „neatlyginami nuostoliai dėl bet kokių kitų įvykių ar priežasčių, šiose Taisyklėse ar draudimo sutartyje neįvardintų kaip draudžiamieji įvykiai.“ Draudikas atkreipia dėmesį, kad draudimo sutartis yra civilinis sandoris ir joje gali būti nustatytos teisės aktų nedraudžiamos sąlygos. Sutartyje šalys gali nustatyti kitokius sąvokų apibrėžimus, nei jie numatyti kitose teisės šakose (administracinėje, baudžiamojoje, darbo ir pan.). Draudimo taisyklėse draudikas apibrėžia savo prisiimamos rizikos apimtį. Šiuo konkrečiu atveju draudikas prisiėmė ne bet kokią namų turto praradimo riziką, o tik tą, kuri yra apdrausta (nurodyta draudimo sutartyje ir draudimo taisyklėse). Draudikas yra įsitikinęs, kad nėra jokio prieštaravimo tarp draudimo taisyklių ir BK nuostatų.

Pareiškėja pateikė papildomus paaiškinimus, kuriuose nurodė, kad prieš sudarant draudimo sutartį buvo informuota, kad pasirinkus maksimalų namų turto draudimo variantą draudimo apsauga galios nuo bet kokios vagystės ir už namų ribų. Mobilusis telefonas, kuris yra apdraustas, ypač dažnai yra naudojamas už namų ribų. Pareiškėja nurodė, kad aptvertame sklype, iš kurio dingo telefonas, stovintys pastatai ir juose esantis namų turtas taip pat yra apdrausti pagal su draudiku sudarytą draudimo sutartį. Pareiškėja pateikė draudimo liudijimą, iš kurio matyti, kad (*duomenys neskelbtini*), esantys pastatai ir namų turtas yra apdrausti maksimaliu pastatų ir namų turto draudimo variantu. Šią sutartį su draudiku yra sudariusi draudėja R. S., ji nurodyta ir kaip 100 proc. naudos gavėja. Aplinkybę, kad vagystė įvyko iš aptverto sklypo teritorijos, patvirtinta policijos surašytas įvykio vietos apžiūros protokolas, kuriame nurodyta: „<...> matom apvertą teritoriją su pastatais skirtais gyventi. Į minėtą teritoriją pažymėtą (*duomenys neskelbtini*) patenkame pro

atidaromus automatinius vartus <...>“ Pareiškėjai taip pat yra taikytinas laikinas draudimas už draudimo vietos ribų – laikinai daiktams esant kituose pastatuose, pvz., parduotuvėje, viešbutyje arba viešojoje vietoje. Pareiškėja pažymi, kad (*duomenys neskelbtini*), esantys pastatai yra ne tik gyvenamieji, bet ir naudojami trumpalaikiai nuomai, todėl priskirtini prie esančių viešojoje vietoje. Draudimo taisyklėse nėra nurodyta, kad laikino draudimo už draudimo vietos ribų draudimo apsauga negalioja esant vagystei, taip pat akivaizdu, kad parduotuvės, viešbučio arba viešosios vietos patalpos nėra rakinamos.

Pareiškėja taip pat informavo, kad 2017 m. liepos 3 d. kartu su nauju pasiūlymu dėl būsto draudimo sutarties pratęsimo draudikas pateikė pranešimą, kuriame nurodyta: „atkreipiame dėmesį į pakitusias sąlygas: daiktų praradimo dėl atviros vagystės rizika nuo 2016 m. birželio 1 d. į būsto draudimo sutartį neįtraukiama, tačiau draudimo apsauga nuo apiplėšimo ne namuose ir toliau galioja.“ Pareiškėja teigia, kad apie šį pakeitimą buvo informuota tik minėtu pranešimu, t. y. 2016 m. apie pakeistas taisykles draudikas pareiškėjos neinformavo. Pareiškėja atkreipia dėmesį, kad 2016 m. lapkričio 3 d., draudimo konsultantei nusiuntusi naujai įsigytų mobiliųjų telefonų nuotraukas, pasiteiravo, ar draudimo apsauga galioja nuo telefono ekrano dužimo ir vagystės gatvėje. Pareiškėjai buvo atsakyta, kad dėl ekrano skilimo draudimo apsauga negalioja (reikėtų papildomai sumokėti), o kitais atvejais draudimas galioja. Pareiškėja tikina šiuo metu derinanti pasiūlymą su kita draudimo bendrove, kuri draudimo apsaugą teikia pareiškėjai labiau priimtinomis sąlygomis.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 (2016 m. sausio 28 d. redakcija) patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip matyti iš Lietuvos bankui pateiktų dokumentų ir informacijos, iš esmės tarp šalių ginčas kilo dėl draudiko sprendimo įvykį – telefono vagystę, pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo. Šalys nesutaria, ar draudikas nagrinėjamu atveju pagrįstai taikė 2016 m. draudimo taisykles, ar draudimo taisyklėse pateiktas vagystės rizikos apibrėžimas neprieštarauja teisės aktams ir ar telefono vagystė atitinka draudžiamąjį įvykio požymius.

Dėl taikytinų draudimo taisyklių

Pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnį, draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis. Draudimo sutartis sudaroma standartinių sutarties sąlygų – draudiko parengtų draudimo rūšies taisyklių – pagrindu prisijungimo būdu. Draudimo rūšies taisyklėse turi būti nustatyti draudžiamieji ir nedraudžiamieji įvykiai.

Pareiškėja teigia, kad tebegaliojant draudimo sutarčiai draudikas vienašališkai pakeitė draudimo taisykles ir apie tai laiku neinformavo pareiškėjos. Esą apie 2016 m. pakeistas draudimo taisykles ir jų nuostatas pareiškėja sužinojo tik pradėjus žalos administravimo procedūrą. Atkreiptinas dėmesys, kad teisėtai sudaryta sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalis), todėl nagrinėjant iš savanoriškojo draudimo teisinių santykių kylančius ginčus yra svarbu nustatyti, dėl kokių sutarties sąlygų šalys yra susitarusios.

Atsakant į pareiškėjos teiginius, kad tebegaliojant draudimo sutarčiai draudikas pakeitė draudimo taisykles ir apie tai neinformavo pareiškėjos, pažymėtina, kad pati pareiškėja kartu su kreipimusi dėl ginčo nagrinėjimo Lietuvos bankui pateikė dviejų draudiko išduotų draudimo liudijimų kopijas. Vienas draudimo liudijimas yra išduotas 2015 m. liepos 3 d., jame nurodytas draudimo laikotarpis nuo 2015 m. liepos 4 d. iki 2016 m. liepos 3 d. ir pažymėta, kad draudimo

sutartis sudaryta Būsto draudimo taisyklių Nr. 067 (2013 m. sausio 3 d. redakcija, galioja nuo 2013 m. vasario 11 d.) pagrindu. Kaip minėta, antrasis draudimo liudijimas išduotas 2016 m. birželio 7 d., jame nurodytas draudimo laikotarpis nuo 2016 m. liepos 4 d. iki 2017 m. liepos 3 d. ir pažymėta, kad draudimo sutartis sudaryta Būsto draudimo taisyklių Nr. 067 (2016 m. gegužės 17 d. redakcija, galioja nuo 2016 m. birželio 1 d.) pagrindu.

Įvykis, dėl kurio pripažinimo draudžiamuoju kilo ginčas, įvyko 2017 m. vasario 2 d. Tai yra įvykis įvyko tuo metu, kai pareiškėjai draudimo apsauga buvo teikiama pagal antrąjį draudimo liudijimą (išduotą 2016 m. birželio 7 d.). Pareiškėja draudimo sutarties sudarymo fakto ir draudimo apsaugos laikotarpio neginčija. Be to, kaip minėta, pareiškėja pateikė abu draudimo liudijimus ir savo reikalavimus draudikui reiškia pateiktų dokumentų pagrindu.

Vadovaujantis CK 6.38 straipsnio 1 dalimi, prievolės turi būti vykdomos sąžiningai. Draudimo liudijime nurodyta, kad pasirašydama draudimo sutartį arba sumokėdama draudimo įmoką pareiškėja patvirtina, kad pritaria draudimo sutarties sąlygoms ir sudaro sutartį ir kad yra supažindinta su draudimo taisyklėmis. Atsižvelgiant į tai, kad pareiškėja turėjo 2016 m. birželio 7 d. draudiko išduotą draudimo liudijimą (pareiškėja jį pateikė Lietuvos bankui), manytina, kad pareiškėjai turėjo būti žinomos ir draudimo liudijime įrašytos sąlygos. Kaip minėta, draudimo liudijime yra pakankamai aiškiai nurodyta, kad šalys sutartį sudarė pagal 2016 m. įsigaliojusios redakcijos draudimo taisykles, todėl pareiškėjos teiginiai, kad jai nebuvo žinoma apie pakeistas draudimo taisykles, yra atmestini. Atitinkamai laikytina, kad, pareiškėjai išreiškus valią sudaryti draudimo sutartį draudimo apsaugos laikotarpiui nuo 2016 m. liepos 4 d. iki 2017 m. liepos 3 d. pagal 2016 m. įsigaliojusias draudimo taisykles, draudikas pagrįstai vadovaujasi šalių susitarimu ir dėl įvykio pripažinimo draudžiamuoju sprendžia vadovaudamasis draudimo taisyklėmis.

Dėl draudimo taisyklių atitikties BK nuostatoms

Pareiškėja teigia, kad draudimo taisyklėse vartojamas draudžiamąjo įvykio – vagystės apibrėžimas prieštarauja BK nuostatoms. Pažymėtina, kad draudimo sutartys, kaip ir dauguma kitokių sutarčių, yra reglamentuojamos CK, kurio 1.2 straipsnyje nustatyta, kad civiliniai santykiai, be kita ko, paremti sutarties laisvės, nesikišimo į privačius santykius, teisinio apibrėžtumo ir kitokiais principais. Civilines teises apriboti gali tik įstatymai ar jų pagrindu – teismas, jei toks apribojimas būtinas viešajai tvarkai, geros moralės principams, žmonių sveikatai ir gyvybei, asmenų turtui, jų teisėms ir teisėtiems interesams apsaugoti. Sutarties laisvės principas nustato, kad šalys turi teisę laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei jų nenustato imperatyviosios teisės normos (CK 6.156 straipsnis).

Būsto (namų turto) draudimo sutartis yra savanoriška, sudaroma laisva valia ir savo pasirinkimu. Tai reiškia, kad draudimo įmonės yra laisvos nuspręsti, kokias sutarties sąlygas pasiūlyti klientams, kaip ir klientas yra laisvas pasirinkti būtent tos draudimo įmonės draudimo sutartį, kurios sąlygos geriausiai atitinka jo interesus, arba pasirinkti visai nesudaryti draudimo sutarties. Aptariamam atveju įstatymai neriboja draudimo įmonės teisės nustatyti draudimo sutarties sąlygas, susijusias su draudimo apsaugos apimtimi.

Draudimo sutartimi draudimo objektui (draudėjo ar naudos gavėjo turtiniams interesams) suteikiama apsauga – įsipareigojimas mokėti draudimo išmoką įvykus draudžiamajam įvykiui (Draudimo įstatymo 2 straipsnio 19 dalis) – nėra absoliuti, draudikas, prisiimdamas draudimo riziką, nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas – atvejus, kada mokama draudimo išmoka, ir atvejus, kada draudikas yra atleidžiamas nuo pareigos mokėti draudimo išmoką. Draudimo apsauga nustatoma tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse (standartinėse sąlygose), tiek draudimo liudijime aptartose individualiose sąlygose. Draudimo taisyklėse nustatyti atvejai, laikytini draudžiamaisiais ir (arba) nedraudžiamaisiais įvykiais, pripažįstami esmine draudimo sutarties sąlyga.

Jeigu sutarties sąlygos yra parengtos aiškiai ir suprantamai, jos neturi būti aiškinamos per plačiai, priešingu atveju būtų nepagrįstai išplečiami draudiko sudarant sutartį prisiimti įsipareigojimai. Pareiga mokėti draudimo išmoką draudikui kyla tik tuomet, kai įvykio aplinkybės atitinka konkrečius draudimo sutartyje nurodytus draudžiamąjo įvykio požymius. Tais atvejais, kai

draudimo sutartyje (draudimo taisyklėse) apibūdinamas, tiksliai detalizuojamas draudžiamuoju įvykiu laikomas atsitikimas, sprendžiant, ar konkretus įvykis yra draudžiamasis, vertinama pagal draudimo rūšies taisyklėse nustatytus individualius įvykio požymius.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2007 m. kovo 16 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. 3K-3-152/2007 yra pasisakęs, kad „civilinių ir baudžiamųjų įstatymų skirtinga paskirtis bei skirtingi teisinio reglamentavimo principai lemia netapačią tam tikrų teisės institutų ir sąvokų reikšmę civiliniuose ir baudžiamuosiuose santykiuose. Baudžiamojoje teisėje nusikalstamos veikos neteisėtai užvaldant (įgyjant) svetimą turtą pagal įvairius požymius kvalifikuojamos kaip atskiri nusikaltimai (vagystė, plėšimas, sukčiavimas ir kt.), tačiau civiliniuose santykiuose toks kvalifikavimas gali neturėti esminės reikšmės.“ Tai reiškia, kad draudikas, kaip privatinų sutartinių santykių dalyvis, vadovaudamasis sutarties laisvės principu, turi teisę savarankiškai pasirinkti konkretaus draudžiamą įvykią apibrėžimą ir atvejus, kada išmoka bus mokama, nepaisant to, kad vartojamos sąvokos nesutaps su baudžiamąsias veikas apibrėžiančiuose įstatymuose vartojamomis sąvokomis. Todėl nėra pagrindo teigti, kad draudikas privalo nustatyti tokias sąlygas, kurios sutaptų su BK ar kituose baudžiamąsias veikas apibrėžiančiuose įstatymuose vartojamomis sąvokomis.

Kaip minėta, draudimo sutartimi suteikiama draudimo apsauga nėra absoliuti ir teisės aktai leidžia draudikui nustatyti prisiimamos draudimo rizikos ribas. Todėl aplinkybė, kad draudikas nedraudžia nuo visų galimų vagystės atvejų, pati savaime nereiškia, kad draudikas nepagrįstai susiaurina draudimo apsaugą arba elgiasi nesąžiningai. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, nėra pagrindo teigti, kad draudimo taisyklių dalis, kurioje apibrėžiama vagystės sąvoka, pažeidžia įstatymus arba jiems prieštarauja.

Dėl sprendimo įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo

Draudimo liudijime nurodyta, kad, pagal maksimalų namų turto draudimo variantą, namų turtas, be kita ko, yra apdraustas nuo vagystės: vagystės su įsibrovimu, apiplėšimo ir vandalizmo, nuo apiplėšimo už draudimo vietos ribų iki 5 000 Eur ir nuo vagystės iš aptverto sklypo teritorijos iki 3 000 Eur.

Draudimo taisyklių A. IV dalies 1.12 papunktyje nurodyta: „Visų rizikų draudimas. Apdrausto turto draudimo apsauga apima bet kokius šio turto sugadinimo, sunaikinimo ar praradimo įvykius, staiga ir netikėtai įvykusius draudimo apsaugos galiojimo metu, išskyrus įvykius, nurodytus Taisyklių A. IV dalies 1.1-1.12 punktuose ir Taisyklių A. IV dalies 4 punkte.“ Visų rizikų draudimas mobiliesiems telefonams galioja tik tuomet, jei pasirinkta papildoma paslauga pagal draudimo taisyklių A. IV dalies 1.17 papunktį (draudimo taisyklių A. IV dalies 1.12.2 papunktis). Prie visų rizikų nedraudžiamųjų įvykių taip pat nurodyta, kad nuostoliai yra neatlyginami dėl „turto pametimo, dingimo, prievartavimo, pasisavinimo, iššvaistymo, vagystės be įsibrovimo ar apiplėšimo požymių, sukčiavimo, t. y. apdrausto turto užvaldymo arba teisės į tą turtą įsigijimo apgaule ar piktnaudžiaujant pasitikėjimu bei to turto nepaaiškinamo ar dėl nenustatytų priežasčių dingimo.“

Suteikiama draudimo apsauga nuo vagystės rizikos yra detalizuota draudimo taisyklių A. IV dalies 1.4 papunktyje. Vagystė su įsibrovimu yra turto pagrobimas, neteisėtai patenkant į patalpas ar rakinamas talpyklas draudimo taisyklėse nurodytais būdais (įsilaužiant, panaudojant padirbtus raktus ir t. t.) (draudimo taisyklių A. IV dalies 1.4 a papunktis). Tačiau nagrinėjamu atveju nėra duomenų, kad telefono vagystė buvo įvykdyta įsibraunant į užrakintas (rakinamas) patalpas.

Apiplėšimas – tai kai „draudimo vietoje iš Jūsų arba Jūsų šeimos nario turtas atimamas panaudojus ar grasinant fizine ar psichologine prievarta; draudimo vietoje iš Jūsų arba Jūsų šeimos nario atimamas apdraustas turtas, Jums esant bejėgiškos būklės ar negalint priešintis“ (draudimo taisyklių A. IV dalies 1.4 b papunktis). Pagal draudimo taisyklių A. III dalies 2 punktą, draudimo vieta – tai pastatai, butai arba patalpos, esantys draudimo liudijime nurodytu adresu. Nagrinėjamo ginčo atveju telefonas pavogtas ne draudimo liudijime nurodytoje draudimo vietoje, todėl įvykis neatitinka minėto draudžiamąjo įvykio požymių.

Draudimo taisyklių A. IV dalies 1.4 c papunktyje nurodyta, kad „draudimo apsauga nuo apiplėšimo už draudimo vietos ribų rizikos galioja namų turto daiktams, kuriuos Jūs arba Jūsų šeimos narys turi su savimi Jums esant už apdrausto būsto ribų ir Taisyklių A. III dalies 3 punkte nurodytoje teritorijoje. Draudimo apsauga už draudimo vietos ribų apiplėšimo padarytiems nuotoliams galioja tuomet, jei bus policijos patvirtintas Jūsų ar Jūsų šeimos narių apiplėšimo faktas.“ Pažymėtina, kad atvejis, kai nuostoliai patiriami dėl užpuolimo, kai per įvykį nėra nustatyta apiplėšimo požymių, vadovaujantis minėtu draudimo taisyklių papunkčiu, laikytinas nedraudžiamuoju įvykiu. Analogiškos laikino draudimo už draudimo vietos ribų sąlygos nurodytos ir draudimo taisyklių A. III dalies 3 punkte, t. y. draudimo apsauga nuo vagystės rizikos siejama su apiplėšimo faktu. Nagrinėjamo ginčo atveju nė viena iš šalių Lietuvos bankui nepateikė duomenų, kurie patvirtintų, kad telefonas iš pareiškėjos dukros buvo pavogtas panaudojus arba grasinant panaudoti fizinę arba psichologinę prievartą arba pareiškėjos dukrai esant bejėgiškos būklės, negalint pasipriešinti. Todėl, nenustačius apiplėšimo požymių, nėra pagrindo įvykį pripažinti draudžiamuoju.

Vagystė iš aptverto sklypo teritorijos – „kai iš visiškai aptvertos tvora teritorijos pavagiami ten esantys namų turto daiktai, kurie pagal savo paskirtį gali būti laikomi lauke, jei namų turto draudimo vieta yra nuolat gyvenamas namas (jo dalis), kotedžas, sodo namas su ar be jam priklausančių pagalbinių pastatų“ (draudimo taisyklių A. III dalies 1.4 f papunktis). Vadovaujantis draudimo taisyklių A. III dalies 2.1 papunkčiu, draudimo apsaugos aptverto sklypo teritorijoje galiojimas yra siejamas su namų turto draudimo vieta – draudimo liudijime nurodytu pastatų adresu, todėl šio draudimo taisyklių papunkčio taikymo galimybės toliau nėra analizuojamos.

Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad 2017 m. sausio 2 d. įvykdytos telefono vagystės aplinkybės neatitinka draudimo sutartyje (draudimo taisyklėse) nurodytų draudžiamųjų įvykių, susijusių su nuo vagystės rizikos teikiama draudimo apsauga, požymių, todėl draudikui nekilo prievolė išmokėti pareiškėjai draudimo išmoką, atlyginančią patirtus nuostolius (CK 6. 6.987 straipsnis).

Papildomai pažymėtina, kad pareiškėjos nurodyti argumentai dėl tarp draudiko ir R. S. sudarytos draudimo sutarties ir pagal šią sutartį galimai kylančios draudiko prievolės mokėti draudimo išmoką šiame sprendime nėra nagrinėjami iš esmės. Visų pirma pareiškėja nėra minėtos draudimo sutarties šalimi. Be to, būtent sutartį sudariusi R. S. nurodyta 100 proc. naudos gavėja, todėl pareiškėja nėra laikytina asmeniu, turinčiu teisę reikšti draudikui reikalavimus, kylančius iš šios sutarties. Taigi konstatuotina, kad sutartinių prievolių vykdymas pagal tarp draudiko ir R. S. sudarytą draudimo sutartį nėra tarp pareiškėjos ir draudiko kilusio ginčo dalykas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos M. G. reikalavimus.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktorius

Mindaugas Šalčius